

Promilleafgiftsfonden for landbrug

Det optimale såtidspunkt i vinterhvede overrasker

Af Leif Hagelskjær og Jens Erik Jensen, Seges Innovation

I årene 2018-2022 er der gennemført 21 landsforsøg med forskellige såtidspunkter i vinterhvede. Formålet har været at finde de sorter, der er bedst egnede til henholdsvis tidlig og sen såning, blandt andet for at kunne anbefale de mest egnede sorter til såning før 7. september, hvilket kan anvendes som alternativ til efterafgrøder.

Resultater

Udbytteresultaterne fra forsøgene viser, at der kan påvises et lille, men statistisk sikkert merudbytte ved det sene i forhold til det tidlige såtidspunkt. Der kunne ikke påvises vekselvirkning mellem såtidspunkt, sorter og lokaliteter, hvilket betyder, at sorterne ikke responderer forskelligt på såtidspunkt og lokalitet, og at der heller ikke kan påvises forskelle i det optimale såtidspunkt afhængigt af lokalitet.

Anbefalingerne til sortsvalg til tidlig såning er derfor baseret på risikoen for lejesæd og udvintring og ikke det opnåede

Resultatet

- Der blev påvist et lille, men statistisk sikkert merudbytte ved sent såtidspunkt i forhold til tidligt.
- Der var ingen vekselvirkning mellem såtidspunkt, sorter og lokaliteter. Det betyder, at sorterne ikke responderer forskelligt på såtidspunkt og lokalitet, og at der ikke er forskelle i det optimale såtidspunkt afhængig af lokalitet.

Leif Hagelskjær, leif@seges.dk, og Jens Erik Jensen, jnj@seges.dk, Seges Innovation.

udbytte i forsøgene. Til tidlig såning anbefales sorter med lav tendens til lejesæd og med en flad vækst (lavt vækstpunkt), samt en lav til moderat væksthastighed (biomasseudvikling) om efteråret.

Optimalt såtidspunkt

På baggrund af alle udbyttedata, i alt næsten 600 observationer (hver enkelt sort med tidlig og sen såning), har vi opstillet en model, hvor vi har anvendt sådatoen, og ikke blot tidlig eller sen såning. Modellen viser, at udbyttet bedst beskrives bedst ved hjælp af et 2. grads polynomium, som er vist i figuren herunder.

Det optimale såtidspunkt for vinterhvede rammer midt i september og parallelforskydes, afhængig af sort og lokalitet, men da vi ikke kan påvise vekselvirkning i forsøgene, bliver det optimale såtidspunkt det samme for alle sorter og lokaliteter.

Det betyder jo ikke, at det optimale såtidspunkt er det samme på alle lokaliteter og for alle sorter, da der jo kun er taget højde for de vilkår, der har været i de forsøg, der er anvendt i beregningerne.

Forsøget kort

- Såtidspunkt: første uge i september med 200 pl/kvm. Og sidste uge i september med 325 pl/kvm.
- 10-15 sorter er med i forsøgene hvert år. De er løbende udskiftet for at afprøve de aktuelle sorters egnethed til tidlig såning.
- Forsøgene har været geografisk spredt over hele landet.
- Altid 1. års hvede - forfrugten har mest været raps.
- Forsøgene har ligget på JB 4-6.

Midt i september

Det er dog bemærkelsesværdigt, at det optimale tidspunkt faktisk er midt i september og ikke i begyndelsen af september, da udbyttepotentialet burde være større ved en meget tidlig såning. Årsagen er formentlig, at mange sorter udvikler sig lidt for hurtigt og bliver lidt for kraftige i løbet af efteråret ved meget tidlig såning med en negativ indflydelse på udbyttet til følge.

Vi håber at kunne udbygge modellen med temperatursum, for bedre at kunne ramme optimum på forskellige lokaliteter. Desuden vil vi i de kommende år inddrage et meget sent såtidspunkt for at undersøge om det vil vise sortsforskelle.

Figur. Beregnet udbytte i relation til sådato. Eksempel fra Ytteborg (Holstebro).

